

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OB	3	2
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OT	3	0
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OT	4	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0
2501818 Estudis de Francès i Català	OT	3	0
2501818 Estudis de Francès i Català	OT	4	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	0
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Enric Cassany Cels

Correu electrònic: Enric.Cassany@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

Aquesta assignatura tracta de donar una visió panoràmica de la poesia catalana del segle XIX, que completi la que s'ha pogut adquirir a "Literatura catalana del segle XIX" i hi aprofundeixi.

Competències

Llengua i Literatura Catalanes

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis de Català i de Clàssiques

- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis de Català i Espanyol

- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis de Francès i Català

- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Català

- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
2. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
3. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica.
4. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
5. Dominar l'expressió oral i escrita en llengua catalana.
6. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
7. Elaborar textos crítics sobre les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana contemporània, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
8. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
9. Identificar els elements clau de la tradició cultural occidental a partir del segle XIX fins a l'actualitat.
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
11. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
12. Identificar les relacions de la literatura amb la història, l'art o altres moviments culturals.
13. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
14. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
15. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
16. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.

17. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
18. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
19. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
20. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
21. Reconèixer textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les als textos de la literatura catalana contemporània i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans contemporanis.
22. Redactar assaigs històrics i interpretatius sobre la tradició literària catalana moderna, i exposar i argumentar visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana moderna.
23. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

I. El Romanticisme i la poesia

1. La poesia en la teoria romàntica
2. La poesia popular i la poesia romàntica

II. La poesia romàntica a Catalunya

1. La introducció del pensament romàntic a Catalunya: la poesia
2. La poesia en la Renaixença. Els Jocs Florals

III. La poesia en llengua catalana

1. B. C. Aribau: "La pàtria. Trobes"
2. Joaquim Rubió i Ors
3. Marià Aguiló, Tomàs Aguiló, Manuel Milà i Fontanals, Josep Lluís Pons i Gallarza, Víctor Balaguer, Teodor Llorente.

IV. Jacint Verdaguer

1. Una poètica romàntica.
 - 1.1. Temes
 - 1.2. Retòrica
2. Idil·lisme.
 - 2.1. Idi·lis i cants místics
3. Els models èpics i els "mites" de la Renaixença
 - 3.1. Canigó
4. La crisi personal i el tema religiós
 - 4.1. Flors del Calvari

V. Angel Guimerà

VI. Crisi del romanticisme i recerca de modernitat.

1. Francesc Matheu

2. Joaquim M. Bartrina

3. Apel·les Mestres

Metodologia

◊ Classes expositives

◊ Debats

◊ Realizació d'activitats pràctiques

◊ Elaboració de treballs

◊ Estudi personal

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Lectura i discussió de textos poètics	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Tipus: Supervisades			
Seguiment de classes expositives	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Tipus: Autònomes			
Consulta bibliogràfica per obtenir una visió general de la matèria	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Avaluació

A. L'estudiant haurà de fer un examen, que consistirà en el comentari escrit de textos poètics i/o teòrico-crítics.

B. L'estudiant rebrà del professor l'encàrrec d'exposar a classe la lectura aprofundida de textos poètics, teòrics o crítics. S'espera també que participi en els debats sobre les lectures que exposin els seus companys.

C. L'estudiant farà un treball escrit sobre un aspecte teòric, crític o estètic de la poesia del període, que lliurarà a mitjan maig, l'elecció del qual haurà de ser aprovada pel professor. Les sessions de tutoria d'aquest treball formen part important de l'avaluació continuada.

No es contempla que l'estudiant pugui anar a reavaluació sense haver passat per l'avaluació. Amb una nota inferior a 4 en l'avaluació no podrà anar a reavaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en el debat sobre les lectures	20%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15,

presentades a classe				16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Presentació oral d'una lectura	20%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Treball escrit i examen	60 %	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Bibliografia

ANTOLOGIES

V. BALAGUER: Los trovadors moderns, B. 1859.

A. de BOFARULL: Los trovadors nous, B. 1858.

Llibre del amor, La Renaixensa, 1882.

Llibre de la pàtria, La Renaixensa, 1882.

Llibre de la fe, La Renaixensa, 1883.

J. MOLAS: Antologia de la poesia catalana romàntica, Edicions 62, B.1994.

O. SALTOR: Antologia dels Jocs Florals. Síntesi històrica, Selecta, B. 1954.

E.J. VERGER: Antologia de poetes valencians, vol. II, Inst. Alfons el Magnànim, València 1984.

M. M. ALOMAR: Antologia de la poesia de la Renaixença a Mallorca, Palma de Mallorca, Diari de Balears, 2006.

BIBLIOGRAFIA GENERAL SOBRE EL ROMANTICISME

M. H. ABRAMS: El espejo y la lámpara.

I. BERLIN: Las raíces del romanticismo.

C. M. BOWRA: La imaginación romántica.

S.T. COLERIDGE: Biographia literaria.

V. LLORENS: El romanticismo español.

E.A. PEERS: Historia del movimiento romántico español.

H. PEYRE: Qu'est-ce que le romantisme?

E.A. POE: El principio poético, dins Ensayos y críticas.

J-P. RICHTER: Esencia de la poesía, dins El entusiasmo y la quietud. Antología del romanticismo alemán. Ed. de Antoni Marí, 56-63.

P. B. SHELLEY: Defensa de la poesía, "Camp de l'Arpa", núms. 10 i 11, B. 1974

F. SCHLEGEL: Plática sobre la poesía, dins El entusiasmo, 127-130.

R. WELLEK; "El concepto deromanticismo en la historia literaria" dins Historia literaria. Problemas y conceptos , 123-176.

R. WELLEK; "Revisión del Romanticismo" dins Historia literaria, 123-176.

ROMANTICISME I RENAIXENÇA

BIBLIOGRAFIA

Aguiló 1975: Marià Aguiló, Antologia poètica, tria i pròleg de Josep Maria Llompart, Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1975.

Aguiló 1988: Marià Aguiló, Obra en prosa, [a cura de Margalida Tomàs](#), Universitat de les Illes Balears-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988.

Aguiló 1990: Marià Aguiló, [Poemes inicials, a cura de Joan Mas i Vives](#), Universitat de les Illes Balears/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990.

Aguiló 2006: Marià Aguiló, Focs follets, edició d'Andreu Gabriel, estudi introductori a cura de Margalida Tomàs, Arola editors, Tarragona, 2006.

Aguiló 1993: Tomàs Aguiló, Obra poètica, a cura de Joan Mas i Vives, Barcelona, Barcino, 1993.

Alegret 1982: Joan Alegret, «Anàlisi d'un poema de Marià Aguiló», dins Narcís Garolera (ed.), Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans, I, Barcelona, Curial, 1982, 209-225.

Balaguer 2002: Víctor Balaguer, Poesia, a cura de Joaquim Molas, Vilanova i la Geltrú, El cep i la nansa, 2002.

Blasco 1983: Ricard Blasco, «Sobre Llorente, el llorentinisme i la seua projecció paracrònica», L'espill, 19 (tardor 1983), 136-151

Capdevila 1965a: Josep M. Capdevila, «Joaquim Rubió i Ors», Revista de Catalunya, 89 (agost 1938); reproduït a id., Estudis i lectures, Barcelona, Selecta, 1965, 19-41.

Capdevila 1965b: Josep M. Capdevila, «Marian Aguiló», dins id., Estudis i lectures, Barcelona, Selecta, B. 1965, 41-45.

Caplletra 1989: Caplletra, 4 (Primavera de 1989). Monogràfic dedicat a Teodor Llorente, coordinat per Vicent Simbor, amb articles d'Antoni [Ferrando Francés](#), Vicent [Salvador](#), Vicent [Simbor Roig](#) i Eduard J. Verger.

Domingo 2003: Josep M. Domingo, «Ser poeta. Sobre el Roudor de Llobregat de Joaquim Rubió i Ors», dins Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2003, I, 357-370.

Ferrer 1987: Antoni-Lluc Ferrer, La patrie imaginaire, Aix-en-Provence, Publications-Diffusion Université de Provence, 1987, 467-468.

[Guarner 1976: Luis](#) Guarner, [Poesía y verdad de Vicente W. Querol](#), Valencia, Institución Alfonso el Magnánimo: Patronato José Ma. Quadrado, 1976.

Jorba 1984: Manuel Jorba, Manuel Milà i Fontanals en la seva època. Trajectòria ideològica i professional, Curial, Barcelona, 1984 [amb bibliografia completa fins a 1984: 375-409]

Jorba 1986: Manuel Jorba i Jorba, dins Joaquim Molas (dir.), Història de la literatura catalana. Part Moderna, vii, Ariel, Barcelona, 1986 [«El romanticisme», 77-122; «Els Jocs Florals», 123-151; «La poesia entre 1859 i 1880», 153-222].

Jorba 1989: Manuel Jorba: L'obra crítica i erudita de Manuel Milà i Fontanals, Curial/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1989.

Jorba 1991: Manuel Jorba, Manuel Milà i Fontanals, crític literari, Curial/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1991.

Llompart 1982: Josep M. Llompart «La poesia de Pons i Gallarza», dins Retòrica i poètica, I, Editorial Moll, Palma de Mallorca, 1982.

Llorente 1983: Teodor Llorente, [Poesia valenciana completa, a cura de Lluís Guarnier; transcripció de F. Pérez Moragon](#), València, Eliseu Climent, 1983.

Llorente 1996: Teodor Llorente, [Poesia, introducció i edició de Vicent Simbor Roig](#) València, Alfons el Magnànim, 1996.

Mainer 1998: José-Carlos Mainer, «Del corazón y la cabeza: Sobre la poesía de Joaquín M. Bartrina», dins Yvan Lissorgues, Gonzalo Sobejano (coord.), [Pensamiento y literatura en España en el siglo XIX : idealismo, positivismo, espíritu moderno; preparació del text a càrrec de Sylvie Baulo](#), Toulouse, Cedex: Presses Universitaires du Mirail, 1998, 110-122.

Mas i Vives 1975: Joan Mas i Vives, «Tomàs Aguiló i la Renaixença», Randa, 1 (1975), 63-88.

Mas i Vives 1995: Joan Mas i Vives, «Josep Lluís Pons i Gallarza: teoria i pràctica d'un promotor cultural», Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana, 51 (1995), 7-41.

Mas i Vives 1997: Joan Mas i Vives, «Poesia sentimental en la segona època de l'obra catalana de Joaquim Rubió i Ors», dins El segle romàntic. Actes del col·loqui sobre el romanticisme. Vilanova i la Geltrú 2,3 i 4 de febrer de 1995, Biblioteca Museu Balaguer/Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, 1997, 251-269.

Mas i Vives ed. 2000: Tomàs Aguiló i Forteza, Joaquim Rubió i Ors, Correspondència, I (1841-1844), a cura de Joan Mas i Vives amb la col·laboració d'Antoni-Lluch Ferrer, Estudi General Lul·lià, Mallorca, 2000.

Massot ed. 1985: Cançonetes mallorquines, recollides per Marià Aguiló, vol. I. Introducció, transcripció i notes per Josep Massot i Muntaner, Barcelona, Barcino, 1985.

Massot 1997: Josep Massot i Muntaner, «Marià Aguiló i la descoberta de la poesia popular», dins El segle romàntic. Actes del col·loqui sobre el romanticisme. Vilanova i la Geltrú 2,3 i 4 de febrer de 1995, Biblioteca Museu Balaguer/Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, 1997, 115-135; també publicat a Randa, 40 (1997), 51-70.

Massot 2000: Josep Massot i Muntaner, «[Marià Aguiló, entre la poesia i l'erudició](#)», dins Joan Mas i Vives i Joan Miralles (ed.), [Actes de l'Onzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. 8-12 de setembre de 1997, III, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000, 347-372](#)).

Matheu 1971: Roser Matheu, Vida i obra de Francesc Matheu, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana 1971.

Mestres 2005: Liliàna. El món fantàstic d'Apel·les Mestres, catàleg coordinat per Cecília Vidal i Joaquim Molas, Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2005 [amb una bibliografia completa fins a 2005: «Exposicions i bibliografia», 141-144]

Milà 1888-1896: [Obras completas del doctor D. Manuel Milá y Fontanals coleccionadas por el dr. D. Marcelino Menéndez y Pelayo](#), Barcelona, Librería de Álvaro Verdaguer, 1888-1896, 8 vols.

Miquel 1944: Josep M. Miquel i Vergés, [Els Primers romàntics dels països de llengua catalana](#), Mèxic, Biblioteca Catalana, 1944.

Miracle 1960: Josep Miracle, La restauració dels Jocs Florals, Barcelona Aymà, 1960.

Molas 1982: Joaquim Molas, «Notes per a un comentari de "La pàtria" de Bonaventura Carles Aribau», dins Narcís Garolera (ed.), Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans, I, Barcelona, Curial, 1982, 209-225.

Molas 1985: Joaquim Molas, «Milà i la Renaixença», dins Celebració del centenari de Manuel Milà i Fontanals (1818-1884). Discursos commemoratius per Joaquim Molas i Martí de Riquer, acte inaugural del curs 1885-1886, Universitat de Barcelona, 1 d'octubre de 1985, 7-27.

Molas dir. 1986, Història de la literatura catalana. Part Moderna, vii, Ariel, Barcelona, 1986.

Molas 1986a: Joaquim Molas i Batllori, «La crisi del romanticisme: la poesia», id. (dir.), Història de la literatura catalana. Part Moderna, vii, Ariel, Barcelona, 1986, 459-504.

Molas 1986b: Joaquim Molas, «Tradició i modernitat en les trobes de B. C. Aribau»: pròleg a La pàtria. Trobes. Edició facsímil, Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1986, 5-16; reproduït a Obra crítica, vol. I, Barcelona, Edicions 62, 1995, 259-272.

Molas 1994: Joaquim Molas, Antologia de la poesia catalana romàntica, a cura de Ramon Pinyol i Torrens, Barcelona, Edicions 62, 1994.

Molas 1999: Joaquim Molas, La poesia catalana i els inicis de la modernitat, lliçó inaugural del curs acadèmic 1999-2000 (1 d'octubre de 1999), Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1999.

Molas 2002: Joaquim Molas, «Un poeta en temps de crisi», dins Montserrat Corretger i Xavier Ferré (ed.), Joaquim Maria Bartrina. Entre les raons poètiques i les científiques, Publicacions de l'Arxiu Municipal de Reus, 2002, 189-2002.

Moliné 1913: Ernest [Moliné i Brasés](#), «[La primera vinticinquena dels jocs florals](#)», dins [Discursos llegits en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona en la recepció pública de D. Ernest Moliné y Brasés, lo día 4 de maig de 1913](#), Barcelona, Estampa de la Casa Provincial de Caritat, 1913.

Montoliu 1936: Manuel de Montoliu, Aribau i la Catalunya del seu temps, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 1936.

Montoliu 1962: Manuel de Montoliu, La Renaixença i els Jocs Florals. Verdaguer, Barcelona, Alpha, 1962.

Oliver 1903: Miquel dels S. Oliver, Ensayos críticos. La literatura en Mallorca, Palma de Mallorca, Tip. de Amengual y Muntaner, 1903.

Perés 1884: Ramon D. Perés, «Esbossos crítics. Francesc Matheu», L'Avenç, any III (1884), 254-256, 279-281, 305-310, 339-347.

[Pérez Montaner 1980: Jaume Pérez Montaner, «Vicent W. Querol: 'Rimes catalanes'», L'Espill, 6/7 \(estiu/tardor 1980\), 211-212.](#)

Puntí 1993: Joan Puntí i Colléll, [Ideari cançonerístic Aguiló, a cura de Josep Massot i Muntaner](#), Ciutat de Mallorca/Barcelona, Universitat de les Illes Balears/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993.

[Querol 1980: Vicent Wenceslau Querol, Rimes catalanes, edició a cura de Lluís Guarnier](#), València, Edicions Tres i Quatre, 1980.

Riba 1937: Carles Riba, «Entorn de les trobes d'Aribau», dins Per comprendre, Barcelona, Institució de les Lletres Catalanes, 1938, 139-176.

Roca 2004: Rafael Roca Ricart, Teodor Llorente. El darrer patriarca, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana-Edicions Bromera, 2004.

Rubió i Balaguer 1989: Jordi Rubió i Balaguer, [Il·lustració i Renaixença](#) [=Obres de Jordi Rubió i Balaguer, VII], Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya/ Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.

Rubió i Ors 1888-1902: Joaquim Rubió i Ors, Lo gayter del Llobregat. Poesías de D. Joaquim Rubió y Ors, Edició políglota, Barcelona, 1888-1902. [Pròlegs de Marcelino Menéndez y Pelayo (vol. II, 7-23), Joan Sardà (vol. III, 7-20) i Antoni Rubió i Lluch (vol. IV, 5-64)]

Rubió i Ors 2006: Joaquim Rubió i Ors, Lo Gaiter del Llobregat, a cura d'Albert Mestres, Barcelona, Edicions 62, 2006.

Saltor 1954: Octavi Saltor, Antologia dels Jocs Florals. Síntesi Històrica, Barcelona, Selecta, 1954.

Saltor 1965: Octavi Saltor, «Frederic Mistral i Francesc Matheu i llurs relacions en el Renaixement literari català», *Miscellanea Barcinonensia*, IV: 10 (1965), 115-130.

Saltor 1970: Octavi Saltor, «Aportacions inèdites a una trilogia .literària barcelonina (López-Picó, Maragall, Matheu)», discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 1970.

Sanchis 1950: Manuel Sanchis Guarnier, [Els Poetes romàntics de Mallorca: recull antològic](#), Palma de Mallorca, Moll, 1950.

Saó 1995: Saó, 185 (maig de 1995) [amb articles sobre Teodor Llorente d'Oscar García Mulet i Conxa Rovira Serna, Cristòfor Martí i Adell, Rafael Roca Ricart, Vicent Simbor Roig i Margalida Tomàs]

[Serrahima 1976: Maurici Serrahima](#), «Francesc Matheu», dins [Coneixences](#), Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1976, 9-21.

Soldevila dir. 1961: Ferran Soldevila (dir.): *Un segle de vida catalana*, Barcelona, Alcides, 1961 [els apartats titulats «Els corrents literaris», a càrrec de Joaquim Molas].

Tasis 1997: Rafael Tasis, *Els Jocs Florals de Barcelona en l'evolució del pensament de Catalunya (1859-1958)*, Diputació de Barcelona, 1997.

Tayadella 1992: Antònia Tayadella, «La Renaixença i els certàmens literaris», *Revista de lenguas y literaturas catalana, gallega y vasca*, II (1992), 50-55.

Tomàs 1983: Margalida Tomàs, «Consideracions entorn dels Jocs Florals de Barcelona», dins *La Renaixença*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983, 33-38.

Tomàs 1986: Margalida Tomàs, Marià Aguiló, *Ajuntament de Palma*, Palma, 1986.

Tomàs 2006: Margalida Tomàs, «Poesia, llengua i autobiografia: l'evolució d'un poema de Marià Aguiló», [Randa](#), 5 (2006), 127-160.

Vall 2003: F. Xavier Vall i Solaz, «L'escepticisme de Joaquim M. Bartrina a través d'"Epístola"», dins *Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història*, 2, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2003, 1.153-1.181.

Vall 2005: F. Xavier Vall i Solaz, «Un poema de Joaquim M. Bartrina en lloança de Frederic Soler i de la Renaixença», dins *Pere Anguera et al., Literatura i cultura reusenca del segle XIX*, Reus, Centre de Lectura, 2005, p. 125-179.

Verdaguer 2004: Maria A. Verdager Pajerols, «[Apel·les Mestres, amb motiu del 150è aniversari del naixement \(2004\)](#)», dins [Anuari Verdager](#), 12 (2004), Vic, Eumo, 260-265.

[Verdaguer 1987: M. Àngels](#) Verdager Pajerols, «[Cartes d'Anicet de Pagès de Puig a Narcís Oller i a Francesc Matheu: el cas dels Jocs Florals de Barcelona de 1896](#)», dins [Anuari Verdager](#), Vic, Eumo, 1987, 277-327.

Verger 1984: Eduard J. Verger, *Antologia de poetes valencians*, vol. II, València, Institució Alfons el Magnànim, 1984.

BIBLIOGRAFIA SOBRE VERDAGUER

Altés 2002: Francesc Xavier Altés i Aguiló, *Jacint Verdager i Montserrat*, Barcelona Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002.

Anuari Verdager. Revista filològica de la Societat Verdager, editada en col·laboració amb Eumo Editorial i la Càtedra Verdager d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic. 14 volums (des de 1986). [S'hi recullen, també, les actes dels sis col·loquis sobre Verdager celebrats fins al 2005].

Arimany 1986: Miquel Arimany, *Aspectes de nova observació en l'obra poètica de Jacint Verdager*, Barcelona, Arimany, 1986.

Bonet 1984: Joan Bonet i Baltà, «El sacerdot poeta Jacint Verdaguer», dins L'Església catalana, de la Il·lustració a la Renaixença, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984, 471-587.

Cardona 1986: Osva Cardona, Els goigs i els càntics de Jacint Verdaguer, Barcelona, Barcino, 1986.

Casacuberta-Torrent 1959-1993: Epistolari de Jacint Verdaguer, 11 volums, a cura de Josep M. de Casacuberta i Joan Torrent i Fàbregas, Barcelona, Barcino, 1959-1993. [De gran interès per a l'estudi de la vida i l'obra verdaguerianes, amb una riquíssima anotació].

Casacuberta 1986: Josep M. de Casacuberta, Estudis sobre Verdaguer, Vic, Eumo / Barcino / Institut d'Estudis Catalans, 1986.

Cònsul 1986: Isidor Cònsul, Jacint Verdaguer. Història, crítica i poesia, Sant Boi de Llobregat, Edicions del Mall, 1986.

Cònsul 2003: Isidor Cònsul, Perfils de Verdaguer, Barcelona, Proa, 2003.

De Mossèn Cinto a Verdaguer. Dossier de L'Avenç, 270 (juny de 2002).

En el centenari de la mort de Verdaguer. Dossier de Serra d'Or, 506 (febrer de 2002).

Garolera 1995: Narcís Garolera, Sobre Verdaguer. Biografia, literatura, llengua, Barcelona, Empúries, 1995.

Garolera 2004: Narcís Garolera, Jacint Verdaguer: textos, comentaris, notes, Lleida, Pagès, 2004.

Guilleumas 1953: Rosalia Guilleumas, Ramon Llull en l'obra de Jacint Verdaguer, Barcelona, Barcino, 1953 [2a edició.: 1988].

Jacint Verdaguer en el centenari de L'Atlàntida. Barcelona, Nadala de la Fundació Carulla-Font, 1977.

Juan 1952: Sebastià Juan Arbó, Verdaguer. El poeta, el sacerdot i el món, Barcelona, Aedos, 1952.

Llanas-Pinyol 2004: Manuel Llanas i Ramon Pinyol i Torrents, «Les traduccions no castellanes de l'obra de Verdaguer, Guimerà i Oller fins a 1939», dins Eliseu Trenc i Montserrat Roser (eds.), Col·loqui europeu d'estudis catalans, vol. I, Montpeller, Centre d'études et de recherches catalanes. Université Paul Valéry / Association Française des Catalanistes, 2004, 69-94.

Miracle 1952: Josep Miracle, Verdaguer amb la lira i el calze, Barcelona, Aymà, 1952.

Miracle 1987: Josep Miracle, Verdaguerianes, Barcelona, Claret, 1987.

Miracle 1989: Josep Miracle, Estudis sobre Jacint Verdaguer, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.

Molas 1986: Joaquim Molas, «Jacint Verdaguer», dins Riquer/Comas/Molas (dirs.), Història de la literatura catalana, vol. 7, Barcelona, Ariel, 1986, 223-289.

Monjas 1952: Manuel Monjas, Documentos inéditos acerca de Mossén Jacinto Verdaguer, Madrid, Editora Nacional, 1952, 3a ed.

Montoliu 1962: Manuel de Montoliu, La Renaixença i els Jocs Florals. Verdaguer, Barcelona, Alpha, 1962.

Pabón 1954: Jesús Pabón, El drama de Mosén Jacinto, Barcelona, Alpha, 1954.

Paré et al. 2004: Josep Paré, Pere Farrés, Narcís Garolera, Ramon Pinyol, Isidor Cònsul, Enric Casasses, Perejaume, Tornau-me a la terra. Noves perspectives sobre Verdaguer, Lleida, Àgora Literària dels Països Catalans, 2004.

Perejaume 1998: Perejaume, Oïsmes. Una escriptura natural a partir dels croquis pirinencs de Jacint Verdaguer, Barcelona, Proa, 1998.

Pereña 1955: Josep Pereña, Els darrers dies de la vida de Jacint Verdaguer, Barcelona, Barcino, 1955.

Requesens 1996: Joan Requesens Piqué, Estudis verdaguerians de Jaume Collell, Barcelona, Barcino, 1996.

Requesens 2003: Joan Requesens (ed.), Jacint Verdaguer, poeta i prevere, Barcelona, Cruïlla, 2003.

Torrent 1977: Joan Torrent i Fàbregas, Jacint Verdaguer. Resum biogràfic Barcelona, Barcino, 1977.

Torrent 1989: Joan Torrent i Fàbregas, Mossèn Cinto a la Gleva. La gestació del drama verdaguerià, Barcelona, Barcino, 1989.

Torrents 1995: Ricard Torrents, Verdaguer. Estudis i aproximacions, Vic, Eumo, 1995.

Torrents 2002: Ricard Torrents, Verdaguer. Un poeta per a un poble, Vic, Eumo / Universitat de Vic, 2002, 3a ed.

Torrents 2005: Ricard Torrents, A la claror de Verdaguer. Nous estudis i aproximacions, Vic, Eumo / Universitat de Vic, 2005.

Torrents 2006: Ricard Torrents, Art, poder i religió. La Sagrada Família en Verdaguer i en Gaudí, Barcelona, Proa, 2006.

Valls 2002: Miquela Valls, Jacint Verdaguer i la Catalunya Nord, Perpinyà: Terra Nostra / Barcelona, Galerada, 2002.

Verdaguer 2002: M. Àngels Verdaguer, Jacint Verdaguer i els Jocs Florals de Barcelona, Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, 2002.

Verdaguer. Monogràfic de Nexus, núm. 29 (desembre de 2002).

Verdaguer. Un geni poètic. Catàleg de l'exposició commemorativa del centenari de la mort de Jacint Verdaguer (1902-2002), Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 2002 [N'hi ha versió castellana].